proLékaře.cz | 16.11.2026

Hypothermia in the home setiing – case report

Lucia Moravčíková [1], Ján Bajaj [1], Ľubomír Straka[1,2]

[1] Department of Forensic Medicine and Pathological Anatomy of Health Care Surveillance Authority in Martin
[2] Department of Forensic Medicine and Medicolegal Expertise of Jessenius Medical Faculty of Commenius University in Martin

SUMMARY

In the present case report, the authors describe the deaths of two individuals—an 85-year-old female and her 56-year-old son – both discovered within a shared household, exhibiting advanced postmortem changes. The fatalities occurred in a confined apartment environment. The decedents had been residing under conditions of extreme environmental neglect, characterized by prolonged accumulation of domestic waste and an almost complete absence of interaction with the external community. Postmortem examinations revealed morphological indicators consistent with hypothermia, including pale postmortem lividity, frostbite lesions, and Visnevsky's spots within the gastric mucosa. The terminal causes of death in both cases were determined to be combined cardiovascular and respiratory failure secondary to hypothermia. Relevant comorbidities were identified: in the female, predominantly chronic cardiac and hepatic pathology; in the male, marked malnutrition. In both individuals, ethanol was detected in postmortem blood specimens at concentrations consistent with endogenous production during the late stages of decomposition. In both cases, different degrees of development of hypothermia-related Visnevsky spots were observed, which the authors explain by different reserve capacities of the organism.

Keywords: Death of two individuals – hypothermia – socially disadvantaged environment

Hypotermie v domácím prostředí - kazuistika

SÚHRN

Autori v predkladanej kazuistike opisujú smrť dvoch osôb – 85-ročnej ženy a jej 56-ročného syna – ktoré boli nájdené v spoločnej domácnosti v štádiu neskorých posmrtných zmien. K úmrtiu došlo v uzavretom bytovom priestore. Obaja žili v extrémne zanedbanom prostredí, s dlhodobým hromadením odpadu v byte a takmer úplnou absenciou kontaktu s okolím. Podchladenie (hypotermia) je celkový stav organizmu, v ktorom teplota telesného jadra klesne pod úroveň, ktorú si vyžaduje normálne fungujúci metabolizmus (35°C). Na podchladenie sú náchylnejšie osoby postihnuté neschopnosťou pohybu, stratou krvi, s nutričnou podvýživou, toxickými účinkami alkoholu a psychoaktívnych látok (najmä látok s tlmivým účinkom, ako sú sedatíva a hypnotiká). V danom prípade išlo o 85 ročnú ženu (A. J.), bez známeho predchorobia, ktorá dlhodobo bývala so svojím 56-ročným synom (M. J.) v byte, kde boli telá nájdené. Z bytu údajne roky nevychádzala, všetky veci vybavoval syn, ktorý mal byť taktiež na dôchodku, často navštevoval herňu a miestne pohostinstvá. Susedia si v posledných dňoch pred nálezmi ich tiel všimli, že z bytu dlho nikto nevychádzal, preto kontaktovali políciu. Dvere bytu boli zvnútra zamknuté, byt bol otvorený príslušníkmi Policajného zboru SR spolu s príslušníkmi Hasičského a záchranného zboru. Interiér bytu bol vo výrazne zanedbanom stave, s extrémnym množstvom nahromadených vecí a odpadu, pretože sa jednalo o tzv. „zberačov". Odpad tvorili súčasti šatstva, tlačoviny, zvyšky potravín, súčasti elektroniky a komunálny odpad. V byte boli taktiež nájdené prázdne nádobky a blistre od liekov ako warfarin, detralex a riboflavín. Telá boli nájdené v rôznych miestnostiach, boli v štádiu neskorých posmrtných zmien, avšak bez zjavných úrazových zmien. Vzhľadom na nejasné okolnosti úmrtia boli v danom prípade nariadené pitvy podľa Trestného poriadku. Bezprostrednou príčinou smrti A. J. bolo zlyhanie srdcovocievneho a dýchacieho systému v dôsledku podchladenia pri chorobných zmenách so zistenými komplikáciami. Histologickým vyšetrením bola potvrdená vitalita vyššie popísaných zmien, špecifické krvné výrony v sliznici žalúdka a somatické ochorenia orgánov, ktoré sa priamym spôsobom spolupodieľali na smrti menovanej. Bezprostrednou príčinou smrti M. J. bolo zlyhanie srdcovocievneho a dýchacieho systému v dôsledku podchladenia so zistenými komplikáciami. Medzi ďalšie nálezy patrili slabá výživa (164 cm, 54 kg) a trofické zmeny pravého predkolenia. Histologickým vyšetrením bola potvrdená vitalita vyššie popísaných zmien. Vyšetrením koncentrácie etanolu v krvi A. J. bola zistená hodnota 0,27 g/kg (promile), u M. J. v krvi 0,50 g/kg (promile), v moči 0,22 g/kg (promile), toxikologické vyšetrenie na prítomnosť psychoaktívnych látok bolo u oboch negatívne. Na uvedených koncentráciách etanolu u ženy aj u muža sa s určitosťou podieľala novotvorba etanolu v časovom intervale od úmrtia do pitvy, u M. J. nie je možné vylúčiť hraničné koncentrácie etanolu v krvi v rozmedzí stavu po požití etanolu až podnapitosti v čase smrti. Toxikologické vyšetrenia vykonané metódami imunochromatografie s verifikáciou plynovou chromatografiou s hmotnostným spektrometrom (GC-MS) boli u oboch zomrelých osôb negatívne. V danom prípade sa v časovom horizonte po pitve do času podania znaleckých posudkov nepodarilo príslušníkom PZ SR zozbierať nejaké relevantné vyšetrené okolnosti, ktoré by zásadne prispeli k poznatkom získaným už na mieste alebo ktoré by boli v rozpore s pitevnými nálezmi. Samotný mechanizmus smrti u oboch zomrelých osôb vyplýval z vyššie uvedených diagnóz s tým, že najmä u A. J. v danom prípade mimo zistených imobilizujúcich chorobných zmien zohralo s určitosťou úlohu aj nepriaznivé prostredie, nakoľko menovaná žila v miestnosti s posteľou pri stene, z ktorej mala výrazne obmedzený pohyb vzhľadom na množstvo odpadkov a nahromadených vecí, pre ktoré bolo problematické vôbec poriadne otvoriť dvere do danej miestnosti. Menovaná bola nájdená ležiaca v polohe na chrbte vedľa uvedenej postele. Telo M. J. bolo nájdené v obývacej izbe práve pred uvedenými dverami ležiace v polohe na chrbte. Vzhľadom na chabú telesnú konštitúciu menovaného bol v danom prípade viac ohrozený pôsobením nadmerného prirodzeného chladu, a to aj za predpokladu minimálneho ovplyvnenia etanolom. Nakoľko v byte bola prakticky rovnaká teplota a telo menovaného vykazovala pokročilejšie známky hniloby ako telo menovanej, k úmrtiu M. J. došlo najpravdepodobnejšie o niečo skôr ako k úmrtiu A. J., ktorá sa pravdepodobne pokúšala dostať zo svojej izby do obývacej izby a následne na malú chodbu s vchodovými dverami, čo však vzhľadom na charakter prostredia a jej pridružené chorobné zmeny nebola schopná spraviť a následne došlo aj k jej úmrtiu. U oboch boli pozorované rozdielne stupne vývoja podchladenia- Višnevského škvrny, čo si autori vysvetľujú rozdielnymi rezervnými kapacitami organizmu.

Kľúčové slové: úmrtí dvou osob – podchlazení – sociálně znevýhodněné prostředí

Soud Lek 2026; 71(2): 12–15

✉ ***Correspondence address:***
MUDr. Ján Bajaj, PhD.
Súdnolekárske a patologickoanatomické pracovisko
Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou v Martine LL.M,
Kuzmányho 27/B, 036 01 Martin,
Tel.: +421 948 464 262
E-mail: kurdelov@gmail.com

Received: December 19, 2025
Accepted: February 8, 2026

proLékaře.cz | 16.11.2026

Hypothermia is a systemic condition where the core body temperature drops below the level required for normal metabolic functioning (35°C) (1,2). People who are immobile, have blood loss, suffer from malnutrition, or are affected by the toxic effects of alcohol and psychoactive substances (especially those with a sedative effect, such as sedatives and hypnotics) are more susceptible to hypothermia (1,3).

In the initial stages, the body responds with muscle shivering to generate new heat and increased urine production. Subsequently, subjective feelings of warmth may occur, followed by loss of consciousness. Serious heart rhythm disturbances can develop, progressing to ventricular fibrillation and ultimately cardiac arrest. A critical body temperature is considered to be between 26-27°C (2,3,4).

For the diagnosis of hypothermia, Visnevský spots (Visnevsky's spots) are important, referring to vital exposure to low temperatures, which were introduced into forensic practice as early as the end of the 19th century. (1,5)

Sometimes in hypothermia, paradoxical behavior may occur, such as undressing, where the affected person removes clothing that may be away from the body (2,3). The process of human hypothermia is divided into four phases; during the 2nd and 3rd phases (core temperature 33-30°C and 30-27°C), consciousness is affected, mostly as apathy and confusion, later resulting in pleasant sensory experiences usually associated with a subjective feeling of warmth (2,3).

Stereotypical phenomena like the „hiding effect" can also be observed, where the hypothermic person seeks shelter, shows stereotyped movements (such as curling into a protective body position with limb flexion and covering oneself with clothing or objects), or displays involuntary, purposeless movements (6).

The immediate cause of death in hypothermia is usually cardiac failure due to impaired contractility (contraction) of the heart muscle, related directly to the cold's effect – ventricular fibrillation, a severe arrhythmia. Death is also facilitated by metabolic disruption.

CASE REPORT

In this case, it involved an 85-year-old woman (A. J.), with no known medical history, who had been living for a long time with her 56-year-old son (M. J.) in the apartment where the bodies were found (Fig. 1,2). Reportedly, she had not left the apartment for years; her son, who was also supposed to be retired, handled all errands, frequently visited gaming rooms and local pubs. In the days leading up to the discovery of their bodies, neighbors noticed that no one had been leaving the apartment for a long time, so they contacted the police. The apartment door was locked from the inside; the apartment was opened by members of the Police Force of the Slovak Republic together with members of the Fire and Rescue Corps.

Fig. 1. Scene where the bodies were found.

The interior of the apartment was in a severely neglected state, with an extreme amount of accumulated items and trash, because they were so-called „hoarders". The trash consisted of clothing, newspapers, food remnants, components of electronics, and municipal waste. Empty containers and blisters from medications such as warfarin, detralex, and riboflavin were also found in the apartment.

The bodies were found in different rooms, and were in the late stages of postmortem changes, but without apparent traumatic injuries. Given the unclear circumstances of death, autopsies were ordered in accordance with the Criminal Procedure Code.

AUTOPSY

Cause of Death – A. J.

The immediate cause of death in A. J. was failure of the cardiovascular and respiratory systems due to hypothermia, occurring in the context of pathological changes with associated complications. The complications included frostnip to first-degree frostbite involving both elbows, the dorsal aspects of the hands, and the knees; pale post-mortem lividity; Visnevski spots (gastric mucosal hemorrhages) in the stomach (Fig. 3); cerebral edema; pulmonary edema; subpleural petechial hemorrhages; unclotted blood in the vessels; and advanced putrefactive changes of the skin.

Fig. 2. Scene where the bodies were found.

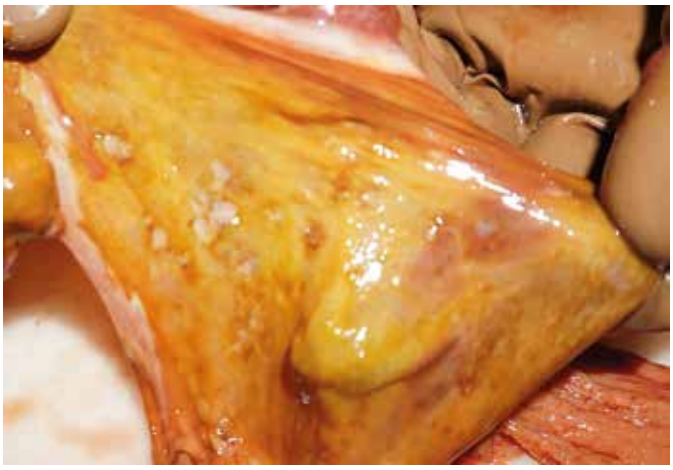

Fig. 3. Visnevski spots.

proLékaře.cz | 16.11.2026

The most significant pathological findings were obesity (body height 156 cm, body weight 89 kg), generalized atherosclerosis of moderate to severe degree, triple-vessel coronary artery disease, left ventricular hypertrophy (heart weight 410 g), myocardial fibrosis (focal scarring of the myocardium), aneurysm of the ascending aorta, and hepatic cirrhosis.

Histological examination confirmed the vitality of the above-described changes, the presence of characteristic gastric mucosal hemorrhages, and somatic organ diseases that directly contributed to death.

Cause of Death – M. J.

The immediate cause of death in M. J. was failure of the cardiovascular and respiratory systems due to hypothermia with associated complications, including frostnip, pale post-mortem lividity, pulmonary and cerebral edema, Visnevsky spots in the stomach (Fig. 4), subpleural petechial hemorrhages, and putrefactive changes of the skin and internal organs. Additional findings included undernutrition (body height 164 cm, body weight 54 kg) and trophic changes of the right lower leg.

Histological examination confirmed the vitality of the above-described changes, the presence of characteristic gastric mucosal hemorrhages, mild perivascular and interfascicular fibrosis of the myocardium, and chronic bronchitis with chronic pulmonary emphysema.

Toxicology findings:

Blood ethanol concentration in A. J. was 0.27 g/kg (‰). In M. J., the blood ethanol concentration was 0.50 g/kg (‰) and urine ethanol concentration was 0.22 g/kg (‰). Toxicological screening for psychoactive substances was negative in both individuals.

It was determined with certainty that the measured ethanol concentrations in both decedents were partially the result of post-mortem ethanol production during the interval between death and autopsy. In M. J., borderline blood ethanol levels – corresponding to a state ranging from post-ingestion to light intoxication – at the time of death could not be excluded.

Toxicological analyses, including immunochromatography followed by gas chromatography-mass spectrometry (GC-MS) confirmation, were negative for drugs and psychoactive substances in both case.

DISCUSSION

In this case, within the time frame from the autopsy to the submission of expert reports, the officers of the Police Force of the Slovak Republic were unable to gather any relevant investigated circumstances that would have fundamentally contributed to the knowledge already obtained at the scene, or that would contradict the autopsy findings.

Since the temperature in the apartment was practically the same and the body of the male displayed more advanced signs of decomposition than that of the female, it is most likely that the death of M. J. occurred somewhat earlier than the death of A. J., (determining the moment of death based on body analysis is difficult task (7)), who probably attempted to move from her room to the living room and then to the small hallway with the entrance door. However, due to the nature of the environment and her associated pathological conditions, she was unable to do so, and subsequently, she also died.

The occurrence and intensity of Visnevsky spots in deaths caused by hypothermia are significantly influenced by age and the individual's overall health condition (8). In younger people, the relatively good elasticity of blood vessels and the higher functional capacity of thermoregulatory and autonomic mechanisms (reactivity of vessels and gastric mucosa) are usually preserved (9). This may explain why in M. J.'s case, they were more pronounced. In older individuals, involutional and pathological changes (atherosclerotic damage to blood vessels, reduced vascular reactivity, atrophic gastritis) are significantly involved in the pathogenesis. These factors reduce the intensity of acute vasomotor and mucosal reactions. Therefore, Visnevsky spots in this age group are indistinct, diffuse, or may even be absent.

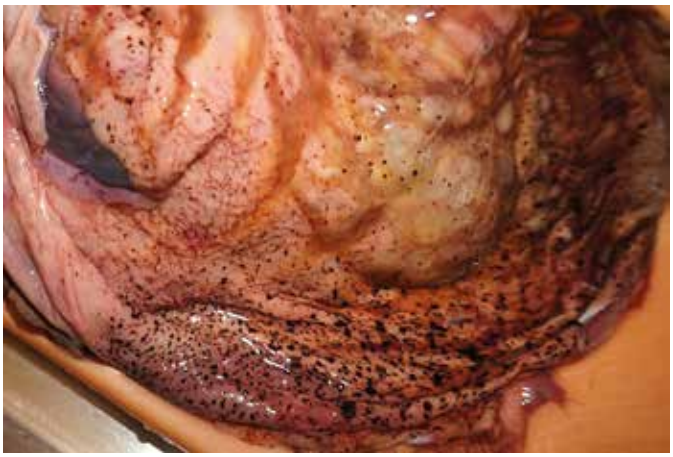

Fig. 4. Visnevski spots.

From a forensic point of view, it is therefore essential to interpret the finding of Visnevsky spots in the gastric mucosa always in the context of the individual's age and overall health condition. In younger individuals, they may represent a distinct and characteristic sign of hypothermia, while in older individuals, their occurrence is less reliable and may lead to underestimation of this finding when determining the cause of death.

In connection with Greek mythology, the death of two people (in a familial relationship – for example husband and wife) at the same place (in one place of residence) is called the „Baucis and Philemon phenomenon" – meaning the simultaneous death of two people from pathological (health impairment) causes (10). In this case, pathological causes contributed to death, especially in the deceased woman, but were not the primary cause.

CONCLUSION

As a result of the effect of ambient natural cold on the organism, the body's ability to retain heat (maintain body temperature) and vital functions become exhausted, followed by central asphyxiation and depletion of glycogen stores, resulting in the onset of serious cardiac rhythm disturbances, leading to failure of the cardiovascular and respiratory systems, and ultimately death. In the case of A. J., comorbidities significantly contributed to death; in the case of M. J., especially malnutrition.

Cases of death due to hypothermia in forensic medicine are observed not only outdoors, which might be expected especially among homeless individuals, but are also relatively often encountered in deaths occurring inside buildings – apartments, houses, or utility buildings. These fatalities predominantly occur in individuals with comorbidities (or immobilizing comorbidities), adverse social conditions, or in those consuming alcohol and sedative psychoactive substances.

CONFLICT OF INTEREST

The authors declare that there is no conflict of interest regarding the publication of this paper.

proLékaře.cz | 16.11.2026

REFERENCES

1. **Šidlo, M.** Súdne lekárstvo. 1. vydanie, Univerzita Komenského v Bratislave, Lekárska fakulta, Ústav súdneho lekárstva, 2020. Elektronická publikácia
2. **Vorel, F.** Soudní lékařství. Praha, Grada Publishing; 1999.
3. **Štefan, J., Hladík, J.** Soudní lékařství a jeho moderní trendy. *In:* Štefan, J. a kol., eds. Soudní lékařství a jeho moderní trendy, Praha, Grada Publishing; 2012.
4. **Hirt, M.** Soudní lékařství. I. díl. *In:* Hirt, M. a kol., eds. Soudní lékařství. I. díl. Praha, Grada Publishing; 2015.
5. **Hejna P.** Soudnělékařská diagnostika celkového prochlazení organismu. *In:* Soudní lékařství – výukové materiály. 1. LF UK Praha; 2019. Dostupné z: https://www.lf1.cuni.cz/file/84928/jr-doc-hejna-teze.pdf
6. **Rothschild, M. A., & Schneider, V.** Terminal burrowing behaviour — a phenomenon of lethal hypothermia. *International Journal of Legal Medicine* 1995; 107(5): 250–256.
7. **Bachynskyi V., Vanchulyak O., Pavlyukovich O., Sarkisova Y.** Forensic medical possibilities of determining the post-mortem interval. *Folia societatis medicinae legalis Slovacae* 2024; 14(1): 11-13.
8. **Sacco, M. A., Abenavoli, L., Juan, C., & Aquila, I.** Biological mechanisms behind Wischnewsky spots finding on gastric mucosa: autopsy cases and literature review. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 2022; *19*(12): 7365.
9. **Cowan, J. A., Kenshalo, D. R. Jr., & others**. Age-related thermoregulatory differences during core cooling in humans. *Journal of Applied Physiology* 1999; *87*(2): 634–642.
10. **Sottmann, L., & Schmeling, A.** Philemon and Baucis death: a literature review. *International Journal of Legal Medicine* 2024; *138*(3): 1011–1021.

ZPRÁVA Z KONGRESU

Zpráva z 62. výročního setkání The International Association of Forensic Toxicologists (TIAFT 2025) – Aotearoa, Nový Zéland

Ve dnech 23. – 27. listopadu 2025 jsme se zúčastnili 62. setkání The International Association of Forensic Toxicologists (TIAFT), které se konalo v Aucklandu, největším městě na Severním ostrově Nového Zélandu. Setkání převážně forenzních a klinických toxikologů probíhalo v konferenčním zázemí Pullman Auckland Hotel, které poskytlo důstojné a komfortní prostředí pro odborný i společenský program.

Setkání se zúčastnilo více než 500 delegátů z desítek zemí světa, což znovu potvrdilo globální význam této tradiční toxikologické platformy. Samotná asociace TIAFT sdružuje přes 1800 členů z více než 100 zemí, a každoroční výroční konference tak představuje klíčové místo pro sdílení nových poznatků, metodických postupů i praktických zkušeností v oblasti soudní, klinické a analytické toxikologie. Českou republiku na TIAFT 2025 zastupovali vždy dva účastníci ze tří pracovišť - z Ústavu soudního lékařství a medicínského práva Fakultní nemocnice Olomouc a LF Univerzity Palackého v Olomouci, z Kriminalistického ústavu Policie České republiky a z Vysoké školy chemicko-technologicke v Praze.

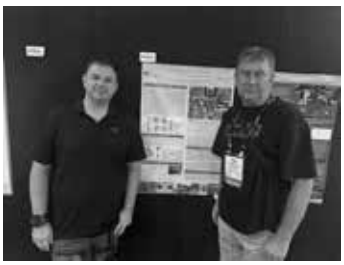
Odborný program byl mimořádně bohatý. Zaznělo více než 100 ústních prezentací a téměř 200 posterových sdělení a „rapid-fire" vystoupení, která byla rozdělena do několika tematických sekcí. Jednotlivé bloky pokrývaly široké spektrum aktuálních témat – od pokročilých analytických metod, zejména moderních přístupů v oblasti hmotnostní spektrometrie a screeningových technik, přes interpretaci toxikologických nálezů v klinické a soudnělékařské praxi, až po problematiku nových psychoaktivních látek (NPS) a toxikosurveillance. Významná část programu byla věnována také otázkám standardizace postupů, kvality laboratorní práce, mezinárodní spolupráce a etickým i právním aspektům využívání toxikologických dat.

Posterové sekce poskytly prostor zejména mladým vědcům a doktorandům, kteří zde mohli prezentovat své výzkumné projekty a diskutovat je s předními světovými odborníky. Právě tato kombinace zkušených expertů a nastupující generace toxikologů vytváří na konferencích TIAFT mimořádně podnětnou a otevřenou atmosféru.

Vedle odborného byl připraven i pestrý společenský program. Zahajovací ceremoniál byl obohacen o prvky maorské kultury včetně tradičního vystoupení haka, které symbolicky přivítalo účastníky na území Aotearoa. Slavnostní Gala Dinner v historické přístavní hale Shed 10 u aucklandského přístavu pak nabídl prostor pro neformální setkání, navazování nových kontaktů i upevnění stávajících profesních vazeb. Kulturní i společenský program tak vhodně doplnil intenzivní odborné diskuse probíhající během celého týdne.

Účast na TIAFT 2025 pro nás znamenala nejen možnost seznámit se s nejnovějšími trendy a technologiemi v oblasti soudní, klinické a analytické toxikologie, ale také příležitost aktivně diskutovat o výzvách, které obor v současnosti řeší – od rychle se měnící drogové scény až po interpretaci komplexních analytických dat v soudnělékařském kontextu. Odjížděli jsme plni inspirace, nových odborných kontaktů a motivace k dalšímu rozvoji na našich pracovištích.

Naše účast by však nebyla možná bez podpory kolegů, kteří během naší nepřítomnosti zajistili každodenní chod našich mateřských pracovišť. I jim proto patří naše upřímné poděkování.

Vladimír Halouzka, Peter Ondra
Ústav soudního lékařství a medicínského práva
LF UP a FN Olomouc
Hněvotínská 3
775 09 Olomouc
vladimir.halouzka@fnol.cz
+420 585 639 577